



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

V. De triplici modo Orationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

ex viva affectione procedens. Timida quidem oratio cœlum non penetrat, quia restringit animum timor immoderatus ut oratio non dicam non ascendere, sed nec procedere queat. Tepida verò in ascensu languescit & deficit, eo quòd non habeat vigorem. Nam temeraria non ascendit, sed resilit: resilitur enim ei; nec tantum non obtinet gratiam, sed & meretur offensam. Quæ verò fidelis & humilis & fervens oratio fuerit, cœlum sine dubio penetrabit; unde certum est quòd vacua redire non poterit.

3. *Vitium orationis, Tepiditas.*

IN QUADRAGESIMA

De triplici modo orationis.

SERMO V.

Charitas qua pro vobis sollicitus sum, Fratres mei, cogit ut loquar vobis: & urgente ea multo sapius loquerer, nisi tam multis occupationibus impediret. Nec mirum si sollicitus sum pro vobis, cum inveniam in meipso materiam multam & occasionem sollicitudinis. Quoties enim propriam miseriam, & multimoda pericula cogito, haud dubium quin ad me ipsum conturbetur anima mea. Nec minor mihi sollicitudo est pro singulis quibusque vestrum, si tamen diligo vos tanquam meipsum. Novit ipse qui scrutatur corda, quoties in corde meo propriæ sollicitudini præponderat sollicitudo vestra. Nec mirum si multa mihi sollicitudo est, & timor magnus conturbat me super omnibus vobis, quos video in tanta miseria, & in tantis constitutos esse periculis. Ipse enim (ut manifestum) gestamus laqueum nostrum, ubi proprium circumferimus inimicum, carnem hanc loquor, de peccato natam in peccato nutritam, corruptam nimis ipsa origine, sed multo amplius prava consuetudine vitiatam. Hinc est quòd tam acriter caro adversus spiritum concupiscit, quòd assiduè murmurat, & impatiens est disciplina, quòd illicita suggerit, quòd nec rationi obtemperat, nec inhibetur ullo timore.

Inimicus noster domesticus, caro nostra.

Huic accedit, hanc adjuvat, hac utitur ad impugnandos nos callidissimus serpens, cui nullum aliud desiderium est, nullum studium, nullum negotium, nisi effundere sanguinem animarum. Hic est qui jugiter machinatur malum, qui desideria carnis instigat, qui concupiscentiæ ignem naturalem, quodammodo venenatis suggestionibus sufflat, illicitos motus inflammat, peccati occasiones parat, & mille nocendi artibus corda hominum tentare non cessat. Hic est qui manus nostras proprio cingulo alligat, & ut dicitur, baculo nostro nos cædit, ut caro quæ data est in adiutorium, in ruinam nobis & in laqueum fiat.

Alter hostia noster insensibilis. Diabolus.

X 2

Sed

*Adversus u-
trumque gra-
ve homini
certamen.*

*a Gen. 4. a
* al. illius.
Hostis noster
debilis; nemi-
nem vincit
nisi volentem.*

*Tentationes
aperiunt no-
bis imbecilli-
tatem nostrā,
& ad Deum
refugere do-
cent.*

*NOTA
Antidotum
tentationis
humane, cum
nobis vido-
mur in va-
num, & sine
fructu orare.
b I. an. 7. c*

c Abac. 2. a

Sed quid prodest indicasse pericula, si nulla consolatio, nulla adhi-
beantur remedia? Grande quidem periculum est, & gravis lucta adver-
sus domesticum hostem, maximè cum nos advenā simus, & ille civis: ille
suam inhabitet regionem, nos exules simus, & peregrini. Magnum
quoque discrimen, adversus diabolicæ fraudis astutias tam crebros imò
continuos habere conflictus, quem nec videre quidem possumus & quem
nimis astutum fecerit tam natura subtilis, quàm longa exercitatio mali-
tiæ eius. Veruntamen in nobis est, si vinci nolumus, & nemo nostrum
in hoc certamine dejicitur invitus. *Sub te est o homo appetitus tuus, & tu
dominaberis illi*^a. Potest inimicus excitare tentationis motum, sed in
te est si volueris dare seu negare consensum. In tua facultate est si volue-
ris inimicum tuum facere servum tuum, ut omnia tibi cooperentur in
bonum. Ecce enim inflamat inimicus desiderium cibi, vanitatis aut
impatentiæ cogitationes ingerit, aut excitat libidinis motum: tu solum-
modo ne consenseris: & quoties restiteris, toties coronaberis.

Veruntamen negare non possumus, Fratres, molesta sunt hæc, &
periculosa, sed & in ipso certamine si viriliter resistimus, quædam pia
tranquillitas de conscientia bona nascitur. Credo etiam, si cogitationes
istas quàm citò in nobis advertimus, non patimur remorari, sed in spiri-
tu vehementi animus adversus illas excitatur: quoniam inimicus con-
fusus abscedet à nobis; non tam libenter illicò revertetur. Sed qui su-
mus nos aut quæ fortitudo nostra, ut tam multitentationibus resistere
valeamus? Hoc erat certè quod quærebat Deus, hoc erat ad quod nos
perducere satagebat: ut videntes defectum nostrum, & quòd non est no-
bis auxilium aliud, ad eius misericordiam tota humilitate curramus. Pro-
pterea rogo vos, Fratres, ut semper ad manū habeatis tutissimum orationis
refugiū, de qua etiā memini me paulo ante in fine sermonis esse locutum.

Veruntamen quoties de oratione loquor, verba quædam humanæ
cogitationis audire mihi videor in corde vestro, quæ & ab aliis frequenter
audivi, & nonnunquam expertus sum in corde meo. Quid enim est, quòd
licet nunquam ab oratione celsimus, vix & unquam experiri videatur a-
liquis nostrum, quis sit orationis suæ fructus? Sicut ad orationem acce-
dimus, sic redire videmur: nemo nobis respondit verbum, nemo quic-
quam donat: sed laborasse videmur incassum. Sed quid in Evangelio
dicit Dominus? *Nolite, ait*^b, *judicare secundum faciem, sed iustum iudi-
cium judicate.* Quod est autem iustum iudicium, nisi iudicium fidei?
Quoniam iustus ex fide vivit^c. Ergo iudicium fidei sequere, & non ex-
perimentum tuum: quoniam fides quidem verax, sed experimentum fal-
lax. Quæ est ergo veritas fidei, nisi quod promittit ipse filius DEI?

Quidquid

Quicquid orantes petitis, credite quia accipietis, & fiet vobis ^d. Nemo ve- d Matt. 11. e
strum, fratres, parvipendat orationem suam. Dico enim vobis, quia ipse
ad quem oramus, non parvipendit eam. Priusquam egressa sit ab ore no- Quomodo o-
stro, ipse scribi iubet eam in libro suo. Et unum indubitanter è duobus ratio nostra
sperare possumus: quoniam aut dabit quod petimus, aut quod nobis no- non sit inanis
verit esse utilis. Nos enim quid oremus sicut oportet, nescimus: sed & infructuo-
miseretur ille super ignorantiam nostram: & orationem benignè susci- sa: NOT. A.,
piens, quod nobis aut omnino non est utile, aut non tam cito dari neces- pro solatio u-
se est, minimè tribuit: oratio tamen infructuosa non erit. rantium.

Ita sanè, si fecerimus quod monemur in psalmo; id est, si delecte-
mur in Domino. Ait enim sanctus David: *Delectare in Domino, & dabit*
tibi petitiones cordis tui ^e. Sed quid è Propheta, quod tam absolute mo- e Plal. 36. a
nes delectari in Domino, ac si ad manum nobis sit huiusmodi delectatio?
Delectationem cibi, somni & quietis, & cæterorum quæ in terra sunt, no- Delectatio in
vimus: Deus autem quam delectationem habet, ut in eo delectemur? Domino qua
Fratres mei, sæculares, hoc dicere possunt, vos non potestis. Quis enim sit.
vestrum est, qui non sæpe expertus sit conscientiæ bonæ delectationem?
Qui non gustaverit saporem castitatis, humilitatis, charitatis? Non est Maior est
hæc delectatio potus neque cibi, aut similis cuiuslibet rei: delectatio ta- quacunq; ali-
men est, & maior omnibus illis: divina enim est, & non carnalis delecta-
tio: & cum in his delectamur, planè delectamur in Domino.

Sed causantur multi fortasse quod affectum hunc delectabilem & Per tentatio-
dulciorem super mel & favum rariùs experiantur: nimirum quia tenta- nes non ex-
tionibus interim exercentur, multoque virilius agant, si virtutes ipsas non cluduntur.
pro delectatione quam experiantur, sed pro virtutibus ipsis & pro solo
beneplacito Dei tota intentione, etsi non tota affectione sectantur. Nec du-
bium quin optimè placeat, qui huiusmodi est, Prophetæ admonitio-
ni, qua dicit: *Delectare in Domino*: quoniam non de affectu loquitur, sed
de exercitio. Affectus enim ille beatitudinis est, exercitium verò virtutis.
Delectare, inquit, in Domino, ad hoc tende, ad hoc conate, ut in Domino
delecteris, & dabit tibi petitiones cordis tui. Sed considera quod *petitiones*
cordis dixerit, quas approbat iudicium rationis. Nec habes unde causeris, Orantes nos
sed unde magis tanto affectu in gratiarum actione verferis: quandoqui- non exaudiri,
dem tanta super te cura est Deo tuo, ut quoties ignorans quæris quod tibi sæpè divine
inutile est, non te audiat super hoc, sed mutet illud utiliori dono. bonitatis iudi-
Sic & Simile.
pater carnalis parvulo quærenti panem libenter porrigit: quærenti cul-
tellum, quem non necessarium putat, non contentit, sed magis panem ei
quem dederat frangit, vel per aliquem ministrorum frangi præcipit, ut ni-
hil ille habeat periculi, nihil laboris.

Tria bonorum genera, quae a DEO peti possunt.

Orandum pro necessitatibus animae potissimum.

Tria in istis tribus bonorum generibus petendis observanda.

Brevis Regula bene orandi.

Porro *petitiones cordis* in tribus credo constare, nec video quid praeter illa electus quisque sibi debeat postulare. Duo quidem huius temporis sunt, id est, bona corporis & animae, tertium verò beatitudo aeternae vitae. Nec mireris quod bona corporis à Deo dixerim esse quaerenda, quoniam eius sunt corporalia omnia, sicut & spiritualia omnia bona. Ab eo ergo petendum & sperandum nobis est, unde possumus in eius servitio sustentari. Veruntamen pro necessitatibus animae orandum nobis est & frequentius, & ferventius, id est, pro obtinenda gratia Dei, animaeque virtutibus. Sic & pro vita aeterna tota pietate & toto nobis orandum est desiderio, ubi nimirum corporis & animae plena & perfecta sit beatitudo.

In his ergò tribus, ut cordis petitiones sint, tria nobis sunt observanda. Nam & in prima quidem *superfluitas*, & in secunda *impuritas*, & *elatio* interdum surrepere solet in tertia. Nonnunquam enim temporalia quaeri solent ad voluptatem, virtutes ad ostentationem. Sed & vitam aeternam fortassis aliqui non in humilitate quaerunt, sed tanquam in fiducia suorum meritorum. Nec hoc dico quin accepta gratia fiduciam donet orandi, sed non oportet ut in ea constituat quisquam fiduciam impetrandi: hoc solum conferunt haec praemissa dona, ut ab ea misericordia quae tribuit haec, sperentur etiam ampliora. Sit ergo oratio quae pro temporalibus est, circa solas necessitates restricta, sit oratio quae pro virtutibus est animae, etiam ab omni impuritate libera, & circa solum beneplacitum Dei intenta: sit ea quae fit pro aeterna vita, in omni humilitate, praesumens de sola (ut dignum est) miseratione divina.

IN QUADRAGESIMA

De Oratione Domini.

S E R M O VI.

Fiat voluntas tua sicut in caelo & in terra a.

a Matt. 6. b

b Ioan. 1. b

Varia in homine divina

Voluntas Domini, Fratres, quae prius Angelos creavit faciens eosdem, postmodum in eis facta beavit. Sicut enim *Verbum* quod erat in principio, carnem suscipiens dicitur (& verè dicitur) *factum caro* ^b, sic voluntas illa aeterna in Angelo facta est, cum Angelicam omnino in se absorbit voluntatem. Quidni dicatur facta in Angelo, cum Angelica facta est? Haec enim summa illius felicitatis est, hic voluptatis caelestis torrens, quod divina voluntas ipsa facta est etiam Angelorum: ut quemadmodum placet DEO universitas administrationis huius, sic & ipsi in eundem gaudeant, in omnibus delectentur. Hoc igitur oramus, ut haec voluntas sicut in caelestibus facta est creaturis, fiat etiam in terrenis: ut sicut